Dinsdag 2 Mei 1944 DAGBLAD 61ste Jaargang No. 4196

AMIGOE DI CURAÇAO

Dit dagblad verschijnt dagelijks, behalve 's Zondags; abonnementsprijs Bonaire en Curaçao 2 gld.; Aruba 2,50 gld.; Bovenwinden 3 gld.; Suriname en het buitenland 3,50 gld..

Hoofdredacteur: Dr. Joh. Hartog
Redactie-adres Consciëntiesteeg 27, telef. 1858; Postbus 80, Willemstad.

Uitgeefster en Administratie: Paulus-drukkerij, Consciëntiesteeg 29, telefoon 1550; Postbus 80, Willemstad, N.W.I. Voor Aruba: J. E. Croes, Postbus 14, Oranjestad; tel. 38.

Compromis met Spanje.

Duizenden Geallieerde vliegtuigen hameren op invasiekust.

Britse duikboten boeken nieuwe successen.

Vliegdekschepen opnieuw naar Truk?

OVEREENKOMST MET SPANJE.

Het State Department te Washington maakte bekend, dat men tot een overeenkomst is gekomen met Spanje waardoor de Spaanse uitvoer van wolfram naar de nazies verminderd is tot een schijn van wat hij vroeger was. En dan is nog de mogelijkheid open gebleven dat de verzendingen spoedig geheel zullen worden geblokkeerd door de Geallieerde invasie. Spanje gaf enkele andere concessies in ruil voor de hervatting van de petroleum-verschepingen van het Caraibisch gebied en de Verenigde Staten. De Verenigde Staten hebben zich neergelegd bij dit compromis op aandringen van de Britse regering aangezien Groot Britannië blijkbaar van Spanje afhankelijk is voor zekere essentiële oorlogsmaterialen.

De punten van de overeenkomst zijn als volgt:

1) In Mei en Juni mag Spanje niet meer dan 20 ton van het kostbare wolfram-erts per maand naar Duitsland uitvoeren.

2) Voor de rest van 1944 mag niet meer dan 40 ton per maand **naar Duitsland worden gezonden.**

3) As-agenten, **die door de** Geallieerden aangewezen worden, moeten uit Spanje, Spaans Marokko en Tanger worden gezet.

4) Het Duitse consulaat en andere as-agentschappen te Tanger moeten worden gesloten.

5) Vijf van de zeven Italiaanse koopvaardijschepen, die thans door Spanje geïnterneerd zijn zullen ogenblikkelijk worden vrijgelaten; de beschikking over de twee andere en de Italiaanse oorlogsschepen in de Spaanse wateren zal worden onderworpen aan arbitrage.

6) Alle Spaanse strijdkrachten zijn reeds teruggetrokken van het Russisch front.

7) Het Engels-Noordamerikaans olie-embargo op Spanje zal ogenblikkelijk worden opgeheven met hervatting van de oude quota: 48.000 ton olie van het Caraïbisch gebied maandelijks voor het Spaanse moederland, 13.000 ton voor de koloniën en 15.000 ton verpakte petroleum-producten uit de Verenigde Staten.

De officiële bekendmaking werd gezamenlijk gedaan met een verklaring van Eden in het Lagerhuis, waarin te kennen wordt gegeven, dat Duitsland waarschijnlijk niet meer dan de toegewezen voorraden wolfram zal krijgen voordat de Geallieerde militaire verrichtingen de verzendingen volkomen stopzetten.

Het State Department zeide, dat de overeengekomen quota voor de uitvoer van wolfram gelijkstaan aan ongeveer tien procent van wat de Duitsers dit jaar zouden hebben gekregen onder hun overeenkomst met Spanje en ongeveer één-vierde van de wolfram die de Duitsers reeds hebben.

Men schat dat bij de snelste productie het minder dan vier maanden duurt om het ruwe erts om te zetten in pantser-doorborende-granaten. Het doel van de Engels-Noordamerikaanse onderhandelingen met Spanje zomede met de andere onzijdige landen van Europa is om zo volledig mogelijk Duitslands bevoorrading met strategische metalen welke nodig zijn voor de Duitse **defensies tegen de invasie te blokkeren.**

De Verenigde Staten hadden een volledig embargo willen handhaven zoals Spanje oplegde gedurende de drie maanden waarin de besprekingen voortduurden, doch de Britten drongen aan op een compromis.

De onderhandelingen begonnen bij de oplegging van een Geallieerd olie-embargo, dat op 28 Januari bekendgemaakt werd, nadat Spanje aan Duitsland een crediet van 40 millioen dollar in pesetas toestond ter voldoening aan de schuld voor steun in de Spaanse burgeroorlog. In Januari 1944 ontvingen de Duitsers 300 ton wolfram van spanje en hadden zij nog duizend ton voor uitvoer gekocht. Het maximum voor dit jaar, Januari niet inbegrepen, is thans bepaald op 280 ton. Intussen zeide een zegsman van het State Department dat de Engels-Noordamerikaanse besprekingen met Portugal worden voortgezet teneinde ook de wolfram-verzendingen van dat land naar de nazies stop te zetten. Groot Britannië zal thans afzonderlijke onderhandelingen met Spanje voeren over de quaestie van de Britse invoer. (Washington, (AP) 2.5).

SUCCESSEN VAN BRITSE DUIKBOTEN.

De Britse Admiraliteit gaf het volgende communiqué uit:

„Zijner Majesteits duikboten, die voortgaan de vijandelijke kustvaart in de Middellandse Zee en de Aegeïsche Zee aan te vallen, hebben twee voorraadschepen van gemiddelde grootte en twintig van kleine maat tot zinken gebracht gedurende de laatste patrouille-tochten.

Zeven andere schepen, waaronder twee tankers en een groot voorraadschip, werden beschadigd. De twee middelgrote voorraadschepen werden voor de Franse Riviera door torpedo's in de grond geboord. In het zelfde gebied werden twee treffers met torpedo's geplaatst op een groot voorraadschip dat onder geleide van twee torpedojagers, twee kleinere geleideschepen en vliegtuigen voer. De tegenmaatregelen van de geleideschepen dwongen de Britse duikboot een ontwijkende actie te nemen en het was niet mogelijk de resultaten van deze aanval waar te nemen.

Een andere Britse duikboot kwam aan de oppervlakte buiten een vijandelijke haven **aan de** Zuidkust van Frankrijk en beschoot een grote tanker die er binnen lag.

Verschillende treffers werden geplaatst op het vijandelijke schip, dat ernstig beschadigd werd. Een tweede tanker onder geleide werd onderschept voor Kaap Camarat ten Oosten van Toulon. **Men zag dat een torpedo den vijand trof voordat de duikboot een ontwijkende actie** moest volgen. Van de twintig kleine voorraadschepen, die met kanonvuur tot zinken gebracht werden in de Aegeïsche Zee waren verschillende geladen met petroleum. Zijner Majesteits duikboten, die deze aanvallen uitvoerden, stonden onder bevel van de Luitenants S. R. Gatehouse, G.E. Hunt, Boyd le Herrick, P. C. Chapman, C. Gordon, A. D. Piper, W. H. Kett en M. D. Tattersall" (Londen, (AP) 1.5).

DE CONFERENTIE DER PREMIERS.

Churchill trad op als voorzitter bij de openingsvergadering van de Premiers van het Britse Imperium en men gelooft, dat hij enkele biezonderheden omtrent de voorbereidingen voor de opening van het front in het Westen mededeelde.

De geheime vergadering werd bijgewoond door de Premiers John Curtin van Australië, Peter Frazer van Nieuw Zeeland, Mackenzie King van Canada, Jan Christiaan Smuts van Zuid-Afrika en Sir Godfrey Huggins van Zuid-Rhodesië.

Voorts waren aanwezig de Britse Minister van Buitenlandse Zaken Anthony Eden, de waarnemend Premier Clement Attlee en de Staatssecretaris voor Brits Indië en Birma Leopold Amery (Londen, (AP) 1.5).

EEN SCHIP GING VERLOREN.

Het Noordamerikaanse Departement van Oorlog maakte bekend, dat een Noordamerikaans schip in de Middellandse Zee gezonken is met verlies van 498 manschappen. De datum van de ramp werd niet bekend gemaakt. De bekendmaking zeide slechts dat het „onlangs" geschiedde. Het schip zonk snel. De naaste bloedverwanten van de slachtoffers zijn in kennis gesteld (Washington, (AP) 1.5).

ROOSEVELT NOG IN HET ZUIDEN.

Mevrouw Roosevelt maakte op een persconferentie bekend, dat de dokters van den President bezorgd zijn dat hij zijn vacantieoord in het Zuiden niet zal verlaten voordat „hij werkelijk volkomen uitgerust is". Zij zeide, dat het ongeveer „een week of zo" zal duren voordat de President naar Washington zal terugkeren (Washington, (AP) 1.5).

Belgische Commando-troepen in Italië stelden zich in het gelid.

ROOSEVELT SCHREEF EEN BRIEF.

In een brief aan Churchill heeft President Roosevelt uiting gegeven aan de hoop, dat de Hellenen zullen ophouden met hun onderlinge twisten en terugkeren „naar het Geallieerde kamp en de deelneming aan de strijd tegen de barbaren". De brief van den President werd te Caïro gepubliceerd (Caïro, (AP) 1.5).

DUITSE ONTRUIMING VAN LUBLIN?

Het Poolse Telegraafagentschap zeide, dat de Duitsers begonnen zijn met de ontruiming van Lublin in Polen, een kruispunt van de spoorlijnen Kiev-Warszawa en Odessa-Warszawa. Lublin ligt op 160 kilometer ten Westen van Kowel en op 195 kilometer ten Noord-Westen van Lwów (Londen, (AP) 1.5).

GEALLIEERD COMMUNIQUÉ VAN NAPELS.

„**Te land:** Verschillende kleine vijandelijke aanvalsgroepen werden afgeslagen. Onze kanonnen en mortieren zijn actief.

„**In de lucht:** Middelzware bommenwerpers van de tactische luchtmacht zetten gisteren de aanvallen voort op de vijandelijke spoorwegdoelen in het gebied van Rome. Nachtbommenwerpers bombardeerden een fabriek en opslagplaats nabij Popoli en een opslagplaats nabij Moricone. Gevechtsbommenwerpers vielen opslagplaatsen aan te Stimigliano, spoorweg-installaties aan de Oostelijke en Westelijke kusten en ammunitie-opslagplaatsen en kanon-emplacementen nabij het gevechtsgebied. Andere gevechtsbommenwerpers bombardeerden de scheepvaart in de haven van Ploca en het motorverkeer ten Noord-Westen van Metkovic. In de afgelopen nacht deden middelzware bommenwerpers aanvallen op doelen te Spezia en Genua. Zware bommenwerpers vielen in de afgelopen nacht installaties te Livorno en Alessandria aan. In de nacht van 30 April op 1 Mei werden twee vijandelijke vliegtuigen vernield door onze gevechtsvliegtuigen nabij Carno. Tijdens andere verrichtingen werden twee vijandelijke vliegtuigen vernield. Twee onzer toestellen worden vermist. De Geallieerde luchtmacht in het Middellandse Zeegebied voerde meer dan 1300 enkelvluchten uit. 12 Vijandelijke vliegtuigen werden gisteren overdag gezien in de omgeving van het gevechtsgebied." (Napels, (AP) 2.5).

AANVAL OP HET VLIEGVELD MOKMER.

Geallieerde bommenwerpers hebben een aanval **gericht op het** vliegveld van Mokmer op het eiland Blak van de Schouten-Archipel, 120 mijl ten Westen van Manokwari. 77 Ton bommen werd uitgeworpen en 15 vliegtuigen werden op de grond vernield, terwijl 3 van de 20 aanvallende vliegtuigen zijn neergeschoten. Andere aanvallen hadden plaats op Wakde en Sarmi, waarbij hevige branden ontstonden. Het Jefman vliegveld in het Sarongebied werd bestookt en hier zijn 5 toestellen aan de grond vernield, terwijl een toestel werd neergeschoten (Aneta).

Het nieuws van vandaag.

Francisco Franco heeft het hoofd moeten buigen voor de macht der Geallieerden na jarenlang te hebben gedanst naar de pijpen van Hitler. De Führer zit in de knel, het zijn Roosevelt en Churchill die nu de les dicteren en de kleine dictator moet zich daarnaar schikken. Spanje zal nu de uitvoer van wolfram naar Duitsland tot een minimum beperken met het vooruitzicht dat de invasie deze straks geheel zal stopzetten. Spanje zal geen „vrijwilligers" meer naar het Oostfront sturen, heeft reeds alle strijdkrachten teruggeroepen. Spanje zal geïnterneerde Italiaanse schepen vrijlaten **en de beslissing** over de geïnterneerde Italiaanse oorlogsschepen en twee overgebleven koopvaardijschepen aan een arbitrage onderwerpen (van wie?). Spanje zal de vijandelijke agenten uitwijzen, die door de Geallieerden worden **aangewezen.** Spanje zal het Duitse Consulaat te Tanger sluiten. Spanje zal practisch alles doen wat de Geallieerden ervan verlangen. De beloning: het hervatten van de olie-verschepingen naar Spanje uit Aruba, Curaçao en de Verenigde Staten.

Het State Department zegt, dat de Verenigde Staten nog strenger wilden zijn **en de uitvoer** van Spaanse wolfram naar Duitsland geheel hadden willen stopzetten, maar dat Engeland Spanje ook nodig heeft en men om wille daarvan de quota heeft vastgesteld.

Maar ook daaraan zal een eind gemaakt worden als de verwachte invasie van Europa slaagt. Het lucht-offensief dat eraan voorafgaat duurt nog voort met onverminderde hevigheid. Ongeveer 4000 Geallieerde vliegtuigen hebben binnen de laatste 24 uren doelen in West-Europa bestookt. Men heeft het vooral gemunt op de verbindingswegen en de vijandelijke verdedigingswerken op de invasiekust.

Omstreeks het middaguur van heden trokken weer hele zwermen van vliegtuigen over het Kanaal. In Italië vinden ook verwoede luchtaanvallen plaats. Daar moeten vooral de havens langs de Westkust het ontgelden. Aan het Russisch front is het nog altijd kalm maar Sovjet-vliegtuigen hebben een krachtige aanval uitgevoerd op Brest Litovsk.

In de Stille Oceaan werden de Japanse bases ook nog steeds aan luchtaanvallen onderworpen. Tokio beweerde zelfs, dat Noordamerikaanse vliegdekschepen het bastion Truk weer genaderd zijn om het aan een bestoking te onderwerpen. 30 Der aanvallende marine-vliegtuigen zouden zijn neergeschoten volgens dit onbevestigd bericht.

Tweede Luitenant Eugenio A. Zafra, 21 jaar oud, wordt bij zijn slagen gefeliciteerd door C[illegible]al-Majoor Basilio J. Valdes, Chef Staf van Het Philippijnse leger en Secretaris van de Nationale Defensie in President Manuel Quez ons Oorlogscabinet. Luitenant Zafra is gereed voor de dag, dat hij kan deelnemen aan de bevrijding van de Philippijnen.

HET WEER IS GESCHIKT.

Edward Ball seint Maandag uit Londen:

Aan het begin van deze maand Mei waarin het weer volgens de statistieken het gunstigst is voor de invasie is het enige dat zeker schijnt omtrent de komende grote onderneming: de datum welke lang geleden werd vastgesteld en de tijdtafel welke is uitgewerkt in minuten, zelfs seconden. Statistieken over een aantal jaren tonen aan, dat het weer in het Engelse Kanaal gewoonlijk elke maand van Januari tot Mei beter wordt. Gedurende vele jaren zijn er in Mei de minste mist en minder stormen geweest aan beide einden van het Kanaal: de Scily eilanden in het Westen en Dungeness in het Oosten.

Gemiddeld zijn er volgens deze statistieken in Mei minder dan vijf uren windvlagen in het gebied van Scily en minder dan acht uren in het gebied van Dungeness.

Met behulp van weerkundige en andere statistieken is de tijdtafel uitgewerkt. Er zijn vaste tijden voor de samenkomst van grote vlootstrijdkrachten, voor de samentrekking van een reusachtige armada van koopvaardijschepen en landingsvaartuigen, voor het vervoer van honderdduizenden manschappen en voertuigen naar hun plaats van samenkomst. Duizenden vliegtuigen, die de dekking in de lucht zullen bieden, moeten op de juiste tijd gereed zijn. Ook kan worden verwacht, dat luchttroepen op een schaal waarvan nooit tevoren gedroomd is op de juiste tijd aan land moeten worden gezet om de verbindingswegen te ontwrichten en den vijand te beletten zijn versterkingen naar het critieke punt te zenden. Nu het uur van de aanval nadert staan de Geallieerde legers in Groot Britannië gereed.

De tijd voor de aanval op het vasteland welke de Britse Minister van Arbeid Ernest Bevin Zaterdag zeide te kennen maar niet te willen mededelen — werd blijkbaar te Teheran bepaald door Roosevelt, Churchill en Stalin. Na hun besluit genomen te hebben werd de tijd vastgesteld. Men kan hem niet gemakkelijk vervroegen of verlaten gezien de aard van zulk een reusachtige onderneming.

Thans zijn de Duitsers nog bezig met gissingen omtrent de datum en bewaren de Geallieerden het stilzwijgen (Londen, (AP) 1.5)

LUCHTAANVALLEN VAN DE NACHT.

Als volgt luidt een communiqué van het Britse Ministerie van Luchtvaart:

„In de afgelopen nacht hebben vliegtuigen van het Bommenwerperscommando in grote sterkte een aantal doelen in Frankrijk, België en Duitsland aangevallen. De voornaamste doelen waren de fabrieken voor motorvoertuigen te Lyon en de herstellingswerkplaatsen voor vliegtuigen te Tours, de vliegtuig- en springstoffen-fabrieken te Toulouse, de opslagplaatsen van spoorwegmateriaal te Chambly ten Noorden van Parijs en de rangeerterreinen en spoorwegfaciliteiten te Malines ten Noord-Oosten van Brussel en te St. Chislain nabij Mons. Er waren geen wolken en alle doelen werden duidelijk herkend. Ook werd een aanval gedaan op Ludwigshaven in het Rijnland. Mijnen werden gelegd in de vijandelijke wateren. 10 Onzer vliegtuigen worden vermist." (Londen, (AP) 2.5).

DUITSLANDS GEHEIME WAPEN BUITEN GEVECHT.

Duitslands geheime wapen aan de Franse kust is kennelijk buiten gevecht gesteld, of anders bewaren zij het voor de D-Dag. Waarschijnlijk echter is het door de Geallieerde bombardementen onklaar gemaakt. Enkele maanden geleden schermden de Duitsers ermede, dat zij een of ander wapen hadden, waarmede zij van Frankrijk uit Engeland konden aanvallen en dat practisch niet te verslaan zou zijn. Zelfs al heeft Engeland iets van dien aard, zeiden zij, dan kan het er nog nooit zoveel mede uitrichten, want zij hebben geen terrein waar zij Duitsland zo dicht kunnen benaderen, als wij in Frankrijk dicht bij Engeland kunnen komen.

Op 22 Februari zeide Churchill inderdaad, dat er aan de Franse kust installaties voor raket- en automatische vliegtuigen waren waargenomen en wel in een groot aantal. Op de vigilie van Kerstmis werden in verband hiermede hevige bombardementen uitgevoerd op het Departement van Pas de Calais. Thans zijn op deze streek 80 bombardementen uitgevoerd, waarvan 25 maal door Noordamerikaanse Vliegende Forten en Liberatoren. Er zijn evenwel weinig biezonderheden omtrent de Duitse toebereidselen aldaar bekend. Vliegers zeggen dat er heel wat te doen is (Londen, (AP) 2.5).

De vijfjarige David Day wordt gereed gemaakt om naar bed te gaan in zijn woning — een grot in de kalkrotsen van Dover aan de Engelse Kanaalkust. Ongeveer 90 van de inwoners dezer stad wonen in grotten om niet te worden geraakt door de Duitse granaten en bommen. David heeft nooit een andere woning gekend, omdat hij in de grot kwam, toen hij vijf maanden oud was.

Franse Patriotten vierden de Wapenstilstandsdag — op 11 November jl. — met een mars door Oyonnax, een stadje nabij de Zwitserse grens, vlak onder de neus van de Duitse bezettingsautoriteiten. Deze foto werd van officiële Britse zijde vrijgegeven.

HET CARAIBISCH LABORATORIUM—XI

Samenwerking op drie punten

door

JOSEPH M. JONES.

Dit is slechts het begin, zeide de Commissie in haar eerste officiële rapport. Daarbij heeft men voorlopig aandacht geschonken aan de problemen betreffende de werkloosheid, grondeigendom, loon- en levensstandaard, de prijs van export-producten en de verhouding tussen enige van deze Caraïbische grondproblemen en oplossingen over de gehele wereld.

Bij het instellen van de Commissie werd het plan gemaakt dat deze op 3 punten zou werken.

1) Er is de Engels-Noordamerikaanse Caraibische Commissie zelf, die bestaat uit twee afdelingen, elk van drie leden, die benoemd worden door hun eigen regering. De Engelse afdeling is nauw verbonden aan het Departement van Koloniën, Londen, en de ontwikkelings- en welvaartorganisatie die in West-Indië reeds ingesteld was met het hoofdkantoor in Barbados. De Noordamerikaanse afdeling, die rechtstreeks aan den President van de Verenigde Staten rapport uitbrengt, is een volledige afdeling van het Departement van Staat. Zij werkt nauw samen met het Departement van Binnenlandse Zaken. De inspiratie en voornaamste drijfkracht achter de Commissie en haar werk is Charles W. Taussig, een goede vriend van den President en Noordamerikaans mede-voorzitter van de Commissie. Het is nauwelijks denkbaar of zelfs maar de moeite waard een scheiding te maken tussen de ideeën van den President en die van de Heer Taussig, daar zij beiden zeer veel belang stellen in de Caraïbische ontwikkeling en nauw samenwerken. Maar Taussig krijgt de ideeën, waar vandaan ook, en draagt ze voor. En aan de Engelse kant heeft hij als medewerker een Engelsman van gelijk formaat, Sir Frank Stockdale, die al bezig was met een organisatie, waarvoor de Engelse fondsen reeds waren toegezegd, en die reeds een diepgaand onderzoek van de toestanden op de Britse eilanden gereed had.

Gedurende de oorlog heeft de Commissie rechtstreeks geholpen om tussen regeringen die samenwerking te bewerkstelligen, welke nodig is om directe en dringende oorlogsproblemen te behandelen: voedselvoorziening, verscheping, verhandeling van suiker, werkloosheid en gebrek aan arbeid, lonen en kosten van levensonderhoud, voorziening van strategische materialen en meer abstracte problemen van moraal, politieke druk enz. Voor het grootste deel zijn daarom de handelingen van de Commissie van groter belang geweest dan de handelingen van de eilanden zelf. En tengevolge daarvan kent men weinig van — en heeft men weinig interesse voor — de Commissie of haar werk.

Eilandbewoners hebben er slechts vaag van gehoord en geven meningen te kennen die variëren van beleefde onpartijdigheid tot openlijke vijandigheid. Maar hoe meer er bekend wordt over het werk en de plannen van de Commissie, hoe meer de belangstelling en instemming groeien. Het invloedrijke „El Mundo" van San Juan, Puerto Rico, eens vijandig gestemd tegen het idee van de Commissie, is nu helemaal omgedraaid.

Bovendien maakt de Commissie grote vooruitgang in het voor de Westindiërs tot bewuste werkelijkheid maken van de Caraïbische samenwerking. Dit zal kunnen geschieden door nog twee organisaties, die door de Commissie worden ingesteld.

2). De Caraïbische Raad van Onderzoek werd door de Commissie gevormd in haar vergadering te St. Thomas in Augustus 1943 om „uitwisseling van ervaringen, verbeterd gebruik van hulpmiddelen en gezamenlijke behandeling van wederkerige problemen te bevorderen en het opnieuw doen van het werk van bestaande onderzoekingsagentschappen te vermijden." Wat deze mooie woorden betekenen is dat in de Raad een voorziening is getroffen voor technische experts van de eilanden en om samen programma's op te maken voor toekomstige ontwikkeling.

Het is belangrijk op te merken dat Nederland uitgenodigd werd met de Verenigde Staten en Engeland deel te nemen aan de instelling en werking van de Raad. De Raad zal 7 tot 15 leden hebben, die de 3 landen vertegenwoordigen, en zal hoofdzakelijk werken door middel van subcomité's, die opgericht zullen worden voor alleenstaande en verwante onderwerpen. Dat de Raad de moeilijke problemen niet tot het laatst bewaart kan men merken aan het besluit om eerst de problemen verwant aan grondbezit in het Caraïbische gebied te beschouwen en spoedig een vergadering in Puerto Rico te houden om over dit onderwerp te spreken.

3). De waarschijnlijke inwijding van een regelmatig systeem van Westindische conferenties, van welke men, toen dit gedrukt werd, verwachtte dat deze door de Engelse en Noordamerikaanse regeringen zou worden aangekondigd in begin Januari 1944, duidt er op dat de grondslag voor Caraïbische samenwerking tussen regeringen op politiek gebied; samenwerking tussen technische experts op technisch gebied; en regelmatige beraadslagingen tussen vertegenwoordigers van de Westindische bevolking zelf op populair democratisch gebied.

Tussen de Engelse en de Noordamerikaanse regeringen is overeengekomen „dat men bij de democratische pogingen om tot oplossing van de Caraïbische problemen te komen moet trachten conferenties en beraadslagingen met vertegenwoordigers van de gebieden en koloniën te beleggen". Men is overeengekomen dat ieder gebied of groep in het Caraïbisch gebied twee afgevaardigden naar deze Westindische conferenties zal zenden; dat de conferentie een lichaam zal zijn, dat voortdurend zal in stand blijven; dat ofschoon aan de conferentie in het begin slechts Engelsen en Noordamerikanen zullen deelnemen, de mogelijkheid zal moeten worden opengesteld om andere landen uit te nodigen; dat de conferentie slechts raadgevend zal moeten zijn, maar met de hoop dat zij zich later tot iets meer dan een raadgevend lichaam zal ontwikkelen.

WERELDNIEUWS.

HET LUCHT-OFFENSIEF

William Smith Shite seint uit Londen:

De Noordamerikaanse luchtmacht heeft deze onheilspellende maand geopend met aanvallen op Duitslands grootste en meest opeenliggende reeks plompe verdedigingswerken op de invasiekust — het gebied van het Pas de Calais — terwijl de vijandelijke verkeerscentra onder de rook liggen als gevolg van de gesynchroniseerde Geallieerde bombardementen. Ongeveer duizend grote viermotorige Noordamerikaanse bommenwerpers en vergezellende gevechtsvliegtuigen hebben deze aanval uitgevoerd over het juist 32 kilometer brede Kanaal in de grootste onderneming van de laatste vier dagen tegen het vijandelijk systeem om zijn troepen te verplaatsen teneinde de grote aanval tegen te gaan.

De volgende afzonderlijke, doch militair samenhangende slagen van het geweldige lucht-offensief dat thans reeds op de zeventiende achtereenvolgende dag in werking is zonder enige weerga in deze oorlog, werden toegebracht:

1) Noordamerikaanse Marauders en Havocs bezochten de vijandelijke rangeerterreinen in Frankrijk en België;

2) Britse Bostons en Mitchells sloegen los op nog andere spoorwegcentra in Frankrijk.

3) Noordamerikaanse Thunderbolt gevechtsbommenwerpers — een der meest verschrikkelijke wapenen die tot nu toe in deze oorlog ontstonden — deden vuur en staal neerregenen op de vijandelijke rangeerterreinen bij het Belgische kruispunt Haint St. Pierre; Mustangs deden aanvallen op de rangeerterreinen van Namen — eveneens in België;

4) De grote bommenwerpers gingen weer terug naar het Pas de Calais — de geheimzinnige plek gronds waarop sedert Kerstmis de meest verwoede en hevige aanvallen worden gedaan door de Noordamerikaanse en Britse luchtstrijdkrachten.

Kort vóór de schemering maakte de Duitse radio bekend, dat „vijandelijke formaties" koers zetten naar Zuid-West Duitsland. De Marauders trokken ook weer uit vóór het invallen van de duisternis en de wachters op de kust rapporteerden dat zij geëscorteerd werden door gevechtsvliegtuigen en in de richting van de Franse kust vlogen. In de vooravond togen de Geallieerde bommenwerpers — wederom in belangrijke sterkte — over de kust van East Anglia in een processie welke een uur duurde naar Noord-Frankrijk en West-Duitsland. Wederom hadden zij een geleide van gevechtsvliegtuigen en gevechtsbommenwerpers (Londen, (AP) 1.5).

OM NIEUW GUINEA.

Het communiqué van MacArthur gaf te kennen, dat het Noordamerikaanse voetvolk en de Geallieerde vliegers de Japanse sterkten neutraliseren, welke de weg van Nieuw Guinea naar de Philippijnen versperren. Patrouilles zochten de wouden af ten Noorden van het Sentanimeer nabij Hollandia om Japanse troepen op te sporen, die geisoleerd werden bij de invasie van Nederlands Nieuw Guinea. Van 22 April toen de landingen plaatsvonden tot en met 30 April hebben de Noordamerikanen 677 Japanse doden geteld.

Er vinden patrouille-activiteiten plaats om het hechte bezit van de vier vliegvelden in de omgeving van Hollandia te verzekeren.

Geallieerde vliegers bestookten den vijand in de omgeving van Hollandia. De meest Westelijke aanval werd uitgevoerd op Ambon rechtstreeks ten Noorden van Darwin in Australië en nabij het uiteinde van Nieuw Guinea. Nabij Manokwari vernielden zware patrouille-vliegtuigen een kustvaartuig en bij Kaap Waies werden drie kleine vaartuigen stukgeslagen. (Geallieerd Hoofdkwartier op Nieuw Guinea, (AP) 2.5).

15 TON BOMMEN.

Nederlandse Mitchells hebben 15 ton bommen op het vliegveld van Dilli geworpen; de aanvallende vliegtuigen werden geëscorteerd door Australische Beaufighters (Aneta).

GEEN CONFLICT.

President Farrel van Argentinië zeide tot een groep mensen voor het gemeentehuis dat er van een conflict van hem met Kolonel Peron, den Minister van Binnenlandse Zaken, geen sprake was. Het gerucht, dat Peron zelf president zou willen worden en daarom door Generaal Perlinger was gearresteerd, was onjuist. Het publiek jubelde en lachte, toen het deze mare hoorden en Farrell antwoordde hierop met op te merken, dat hij dankbaar was voor deze spontane hulde (Buenos Aires, (AP) 2.5).

JACOB TEXIERE GESTORVEN.

De acteur Jacob Texiere, een Deen, is in de leeftijd van 65 jaren overleden. Velen zullen hem gekend hebben als vertolker van de Sprookjes van Andersen (New York, uit Zweden, uit Deense bron, 2.5).

KNOX TER AARDE BESTELD.

Met een bij zijn rang passende plechtigheid werd het overschot van wijlen Frank Knox, in leven Minister van Marine van de Verenigde Staten, ter aarde besteld op het Arlington-kerkhof te Washington. Een lange rouwstoet bewoog zich door de straten. In de Congregationalistische kerk van Mount Pleasant werd een lijkdienst gehouden. Zeelieden, matrozen, mannen en vrouwen volgden de lijkwagen. Ook vele gezagsdragers van leger en vloot waren aanwezig (Washington, (AP) 2.5).

Laatste Nieuws.

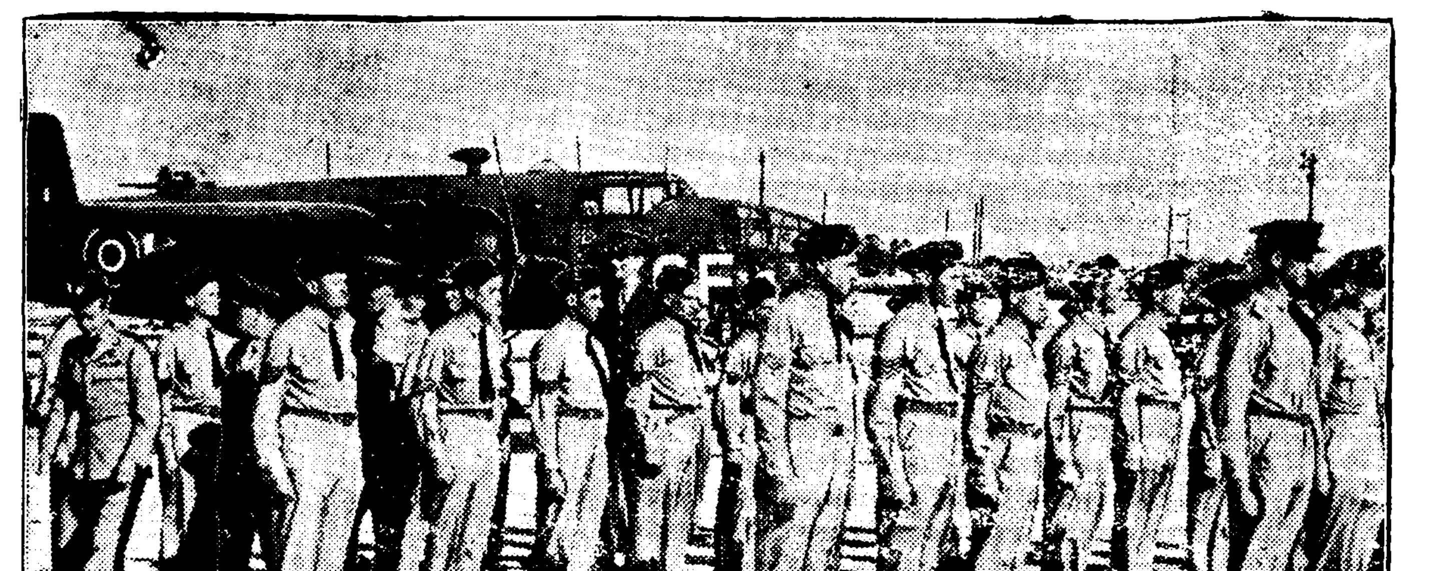
Een Japans communiqué meldt, dat een Noordamerikaanse vlootmacht met vliegdekschepen Zondag en Maandag de Japanse vlootbasis Truk in de Carolinen heeft aangevallen en daarbij „enige schade" heeft aangericht. De Japanse vliegtuigen zouden een vliegdekschip hevig beschadigd hebben en meer dan 30 aanvallende vliegtuigen hebben neergeschoten. Ook werd gemeld, dat de Mortlock-eilanden in de Carolinen werden gebombardeerd. De Japanners beweerden voorts, dat zij een kruiser tot zinken brachten en een ander groot oorlogsschip beschadigden, waarschijnlijk een vliegdekschip, nabij de kust van Nieuw Guinea op 27 April. Er is geen Geallieerde bevestiging van deze beweringen.

— **De Britse** Admiraliteit maakte bekend, dat Britse duikboten een Japanse torpedojager ten Zuiden van de Andaman-eilanden tot zinken hebben gebracht, alsook vier andere schepen in de wateren van het Verre Oosten. Een duikboot kwam aan de Oppervlakte om de militaire doelen op het eiland Rosse in de Andaman-groep te beschieten en ontsnapte toen de kustbatterijen antwoordden.

— **Een strijdmacht** van Noordamerikaanse Liberators bombardeerde heden de Duitse installaties in Noord-Frankrijk in opvolging van de nachtelijke bombardementen van de Raf waaraan waarschijnlijk meer dan 750 zware bommenwerpers deelnamen.

In de vroege namiddag werd de aanval over het Kanaal nog voortgezet door formaties van Geallieerde middelzware bommenwerpers en gevechtsvliegtuigen.

—**Een zegsman** voor Luitenant Generaal Millard Harmon, Bevelhebber van de Noordamerikaanse grondstrijdkrachten in de Stille Zuidzee rapporteerde een hernieuwde activiteit door krachtige Japanse patrouilles ten Oosten van het Geallieerde strandhoofd aan de Keizerin Augusta baai op Bougainville. Verkenningen hebben aangetoond, dat de vijand vele nieuwe bruggen gebouwd heeft in het gebied dat door hem bezet is.

Tsjechoslowaakse vliegers, die in de Bahamas opgeleid worden, worden geinspecteerd door Luitenant Kolonel Alexander Hess, de Tsjechoslowaaksen Luchtvaart- en Militairen Attaché in Washington, en den Hertog van Windsor, Gouverneur van de eilanden.

BEKENDMAKING.

De voedselvoorzienings- en distributiecomissie, onder verwijzing naar P. B. 1942 No. 187, zooals aangevuld, laatstelijk bij P. B. 1944 No. 76, maakt bekend, dat met ingang van den 1n Mei 1944

ALLE SOORTEN SUIKER
LEVEND VEE. GEZOUTEN- GEDROOGD- EN BEVROREN VLEESCH

als distributiegoederen zullen worden aangemerkt. De aandacht wordt speciaal gevestigd op artikel 3 van eerstgenoemd publicatieblad, waarbij is bepaald, dat voor het plaatsen van bestellingen in distributiegoederen schriftelijke toestemming is vereischt. Ook in loopende bestellingen van bovengenoemde goederen dient schriftelijke opgave te geschieden, onder overlegging der bestelorders.

Voor de commissie voornoemd,
VAN BOVEN

De Algemeen Militair Commandant,

MAAKT BEKEND;

dat van af heden alle passen voor havens, kaden, werven en schepen te Curaçao zullen worden afgegeven door het Hoofd Militairen Haven Beveiliging. Voor het aan of van boord gaan van neutrale schepen zijn de reeds door het Hoofd Militaire Inlichtingen Dienst uitgegeven roode passen alleen geldig indien mede voorzien van Stempel Militaire Haven Beveiliging en handteekening van het Hoofd van dien dienst.

K. B. HAGENAAR.

Hier Haïti

door

MR. EDUARD M. ELIAS.

I

„Enchanté, Madame", zegt Luc Grimard en hij geeft mijn vrouw een handkus. Luc Grimard is de redacteur van het katholieke dagblad La Phalange, conservator van het kleine Musée National d'Haïti, dichter van de verzenbundel „Sur ma flûte de Bambou" schrijver van de korte verhalen „Sabre entre les doigts" en oom van Amigoe di Curaçao's Fernand L. de Rooy. „Enchanté, bien enchanté, madame". Hij laat ons wat van het museum zien. Een heel klein museum. Zo groot als het kleinste zaaltje van het Rijksmuseum in Amsterdam. Maar een klein museum is oneindig veel meer dan helemaal geen museum. Curaçao is veel rijker dan Haïti. Met 35 maal meer inwoners heeft het een begroting die de helft van de onze is. Maar Haïti heeft dit museum. En nog een ethnologisch museum. En ieder jaar komen er Haïtiaanse verzenbundels uit. En er zijn Haïtiaanse intellectuelen, dichters en professoren van naam. Price-Mars, het sieraad van de Universiteit van Port-au-Prince. Dantès Bellegarde, oud gezant in Parijs en bij het Vaticaan, oud-vertegenwoordiger voor Haïti bij de Volkenbond. Haïti is niet arm, denk ik wanneer Grimard ons langs de vitrines van zijn museumpje leidt. Wij zien een prachtig gouden zwaard van Toussaints l'Ouverture, den vrijheidsheld: Napoleon haatte hem zó om zijn knapheid dat hij hem verbeten „le singe doré" noemde.

Wij zien handschriften van Le Roi Christophe, den slaaf van St. Kitts, die in het Zuiden de fameuze Citadel bouwde, die zijn eigen Trianon en Sans Souci ontwierp, en die zich zelf, op het hoogtepunt zijner Haïtiaanse grootheid, een zilveren kogel door het hart joeg. Wij zien portretten van Dessalines en van Pétion, grote leiders van een klein volk, dat zich zelf wist te zijn en te blijven en van den pompeuzen keizer Faustin (Premier, die één de warmte van hermelijn en purper kende en die in ballingschap stierf. Op Curaçao, in het huis aan de Klipstraat, dat naar zijn verblijf „Keizershof" werd genoemd, waar nu een pover pension is, leefde Haïti's keizerlijke Faustin, met zijn dochter die La Princesse Royale heette op het naïef schilderij in het kleine museum van Port-au-Prince en met zijn Prinselijke zoons Le Comte de Marmelade en le Duc de Limonade...

Luc Grimard is trots op Haïti, op zijn geschiedenis en op zijn cultuur. Wie Haïti uit zijn historie boeken en uit zijn kleine dichtbundels leren kennen begrijpen die trots wanneer zij — „enchanté madame — au revoir, monsieur et collègue" weer buiten staan op het wijde Champ de Mars. Een bronzen Toussaint l'Ouverture heft er — op een hoog wit voetstuk — het zwaard naar de wijde blauwe lucht. Standbeelden van Christoffe en Dessalines en Pétion. Een kleine witte muziektempel voor het orkest van de Garde Républicaine. Maar alles beheersend, ligt het grote, brede, room-witte paleis van den president tegen een hoge achtergrond van duistere bergen, het trotse hart van een klein eiland. Een klein land door velen arm geheten, doch rijk in het prachtige Frans van zijn dichters en geleerden, doch rijk in het zwart — en — goud en bloedrood van zijn verleden, doch rijk in het verlangen van zijn geestelijke en staatkundige leiders naar een hoger streven.

Voor een klein koffiehuis zitten 4 mannen. Teun Don zegt: „dat zijn twee ministers, een journalist en de dichter-toneelschrijver Hypolyte". Aan het tafeltje er naast: drie Noordamerikaanse officieren en een „Public relationsman" van Washington. Die tafeltjes en die mannen voor dat kleine koffiehuis op het wijdse Champ de Mars, met de bronzen Toussaint l'Ouverture en het blanke Palais National, met de rood-blauwe vlag van Haïti op het paleis en de sterren en strepen op de Noordamerikaanse legatie, dat is het symbool voor Haïti van vandaag. „Bien enchanté, cher collègue", zeide Luc Grimard. Maar op een krijsend rood en geel bord voor het kleine koffiehuis staat: „Buvez le Coca Cola glacé". En peinzend wandel ik naar mijn hotel.

Curaçao.

LIJKDIENST VOOR KNOX.

In het Noordamerikaanse marine-kamp op Parera is gistermiddag om 14 uur een korte lijkdienst gehouden ter nagedachtenis van den overleden Secretaris van Marine der Verenigde Staten Kolonel Frank Knox.

De plechtigheid, welke plaats vond in het auditorium, werd bijgewoond door den Adjudant van Zijne Excellentie den Gouverneur zomede door vele hoge Noordamerikaanse en Nederlandse officieren, andere autoriteiten, Consuls van verschillende landen en burgerlijke belangstellenden. Uiteraard waren er ook Noordamerikaanse manschappen bij tegenwoordig.

De Aalmoezeniers zegden gebeden en een Schout-bij-Nacht Theodore E. Chandler hield een korte toespraak, waarbij hij het belangrijke werk naging, dat de overleden Secretaris van Marine ten behoeve van de Verenigde Staten en de wereld heeft verricht.

Frank Knox was eigenlijk leger-officier, zo zeide de spreker, maar bij het begin van deze oorlog werd hij geroepen om te dienen als Secretaris van Marine. Niettegenstaande zijn hoge leeftijd heeft hij nog bezoeken gebracht aan de oorlogsfronten, waarbij o.a. zijn grote moed bleek. In een motortorpedoboot voer hij de haven van Napels binnen toen de Duitsers nog niet goed en wel vertrokken waren en in de Stille Oceaan zag hij onder vijandelijk vuur de Noordamerikaanse strijdkrachten in actie. De wereld heeft inderdaad een groot man verloren.

Na de toespraak van den Bevelhebber werden drie saluutschoten gelost door de manschappen en andere militaire eerbewijzen gebracht, waarna de marineband het God Save the King, het Wilhelmus en het Star Spangled Banner speelde.

KOLONEL RATTAN ONDERSCHEIDEN.

Den hier welbekenden Kolonel W. V. Rattan heeft de Noordamerikaanse regering net „Legioen van Verdienste" verleend in verband met zijn werkzaamheden van Commanderend Officier der Noordamerikaanse Grondtroepen op Curaçao en Aruba. De Kolonel is inmiddels naar Trinidad overgeplaatst (G.P.D.).

Schout-bij-Nacht Theodore E. Chandler heeft zijn opwachting gemaakt bij Zijne Excellentie den Gouverneur om de gelukwensen der Noordamerikaanse troepen alhier over te brengen ter gelegenheid van de verjaardag van Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Juliana (G.P.D.).

MAN DOODGEREDEN.

Zondagavond omstreeks 7 uur werd op de weg naar Caracasbaai een voetganger genaamd N. aangereden door een particuliere auto, bestuurd door een militair, welke kwam uit de richting van Zuurzak. Het slachtoffer was op slag dood en de bestuurder reed door naar de politiepost op Dominguito om mededeling te doen van het gebeurde. De Verkeerspolitie heeft een ogenblikkelijk onderzoek ingesteld en o.a. heeft de Auditeur Militair, Mr. Joseph J. A. Ellis een bezoek gebracht aan de plek van het ongeval. Het lijk was verschrikkelijk verminkt zodat men aanneemt, dat de auto een behoorlijke vaart had.

DE PATROUILLE-WEDSTRIJDEN.

De vier R.K. Verkennersgroepen van Curaçao t.w. Tharcisius, Hubertus, St. Jozef en Petrus Canisius, hebben Zondagmiddag jl. zeer spannende wedstrijden met elkaar gespeeld, die zij niet licht zullen vergeten en zeker niet de troepen, die als overwinnaars uit de zware strijd van ongeveer 3 uur zijn gekomen.

Het begon met het knopenrace na een inleidend woord en uitleg te hebben gehad van den A.D.C. De jongens stonden met zichtbare spanning het fluitsignaal af te wachten om dan al hun krachten bij te zetten om deze hun kans op de overwinning niet te laten ontnemen. En zelfs de meer gezetten, die anders liever wat rustiger gelopen hadden, zijn door hun medeverkenners aangespoord en zodoende hun beste beentjes voorgezet. Aangezien één patrouille moet winnen en de patrouille Tropials van de St. Jozefgroep enkele seconden eerder dan de andere klaar wist te komen, kwam zij als overwinnares uit deze eerste wedstrijd.

De tweede wedstrijd, stokkenrace, werd nu gehouden, waarbij de patrouille Duiven van de Petrus Canisiusgroep altijd enkele seconden eerder klaar wist te komen en zodoende de winnende hand kreeg bij de tweede wedstrijd. De andere groepen lieten zich niet gewonnen geven en begonnen met verdubbelde moed aan de derde wedstrijd: E.H.B.O., waarbij elke groep een afzonderlijk ongeval te behandelen kreeg. Verschillende fouten werden gemaakt en deed een groep niet zo'n grote fout, de andere heeft een nog minder als foutief aan te merken behandeling gemaakt en deze keer kwam de Studiepatrouille Herten van de St. Jozefgroep als overwinnares voor de dag.

De vierde en de laatste wedstrijd restte nog en dit zullen de jongens nog duurder dan de voorgaande verkopen, wat heel duidelijk op hun gezicht te lezen stond. Deze laatste wedstrijd was het seinen en dat het niet gemakkelijk was, bleek uit de benauwde gezichten van den opnemer en seiner onder deze wedstrijd. De laatste wedstrijd duurde langer, waaronder de jongens vastbesloten bleven hun laatste kans niet voor een appel en een ei te verkopen, maar waar de St. Jozeftroep toch nog als overwinnaar uit wist te komen.

De wedstrijden behoorden tot het verleden en de uitslag werd bekend gemaakt: De St. Jozefgroep nam bezit van de beker, waar hij volgens het programma het meest behaalde aantal punten had van de vier groepen en zodoende recht er op had.

De Patrouille Tropials van de St. Jozefgroep als overwinnares van het knopenrace; de Patrouille Duiven van de Petrus Canisius als overwinnares van het stokkenrace: de Studie patrouille van de St.Jozefgroep als overwinnares van de E.H.B.O.-wedstrijd en de St. Jozefgroep als overwinnaar van de seinwedstrijd.

De prijzen werden daarna onder een kleine plechtigheid uitgereikt, waarna de A.D.C. nog een hartelijk dankwoord sprak tot de leiders en deze middag besloten werd.

KRENG GEVONDEN.

Vanmorgen vroeg werd een lijk waargenomen in de monding van de St. Annabaai. Het lijk zag er zeer gehavend uit, en aanvankelijk dacht men dat het het stoffelijk overschot van een mens was. Het lijk verkeerde in verre staat van ontbinding en verspreidde over het Brionplein-Zuid een zeer onaangename reuk. De politie onder leiding van Rechercheur van Driel was weldra ter plaatse om de kinderen — het St. Martinusgesticht ging juist aan — uit de buurt te houden tot het opgehaald zou worden voor een verder onderzoek.

Uit dit onderzoek bleek, dat het een kreng was.

CARLO LITEN NAAR BONAIRE.

Morgenochtend zal de Voordrachtskunstenaar Carlo Liten voor een bezoek van enkele dagen naar Kralendijk (Bonaire) vertrekken. De Heer Liten, die zulks al besproken heeft met Bonaire's Gezaghebber Xavier H. C. M. Krugers en Commandant George Seppen, zal voor de scholen en in het publiek enkele voordrachten houden. Aanstaande Zaterdag zal Carlo Liten naar Willemstad terugkeren.

VERENIGINGSNIEUWS.

— **St. Thomaskring:** As. Vrijdag om 20 uur vergadering. Pater W. Brada O.P. zal spreken over Katholieke Sociologie.

— **Veritas:** 21 Mei as. zal de recollectie gehouden worden.

— **Australië's** oppercensor E. G. Bonney zeide tot het gerechtshof, dat de toepassing van de censuur op een stuk in de Sydneyse pers met critiek op Minister Arthur Calwell het gevolg van een misverstand was [natuurlijk, dat zei men hier ook steeds — Red.]. Bij zijn verhoor zeide Bonney, dat de zin „Calwell had zijn ministeriële bevoegdheid misbruikt", eruit geschrapt was, maar hij voegde eraan toe, dat hij nimmer opdracht van ministers had ontvangen in zake censuur.

— **Op 1 Mei** vond er geen enkele belangrijke verandering plaats aan de fronten, meldt Moskou. Op de laatste dag van April werden nog een 24 Duitse tanks vernield. 43 Vijandelijke vliegtuigen werden neergeschoten in luchtgevechten.

Nederlanders in Frankrijk.

HET LEVEN IN DE KAMPEN.

HOE MEN UIT FRANKRIJK KWAM.

Werkkampen.

In de maand December 1941 verscheen in Frankrijk een bericht in de kranten, waarin werd bekend gemaakt, dat alle Joodse vreemdelingen, die na 1936 in Frankrijk waren gekomen en ten laste van de Franse Staat waren, in de gelegenheid zouden worden gesteld zich nuttig te maken voor Frankrijk en in werkkampen zouden worden ingedeeld, waar zij ook een vak zouden kunnen leren.

Op 10 Februari 1942 was er „Recensement des Israélites entrés en France après 1936", een telling van Israëlieten, die na 1936 in Frankrijk waren gekomen om in werkkampen te worden ingelijfd.

Op 30 Maart vond een keuring plaats, o.a. in het hospitaal te Limoges, waar ook de schrijver dezes verscheen, tegelijk met een aantal landgenoten en Polen uit die omgeving. Onder deze mensen bevond zich een groot aantal met kwalen en uiterlijke tekenen van lichaamsgebreken. Zij werden op een hoge uitzondering, allen goedgekeurd! Later werden wij in elk der kampen, waarheen wij gestuurd werden, opnieuw gekeurd. Velen werden „inapte" verklaard, evenwel bleven zij in de kampen en moesten werken!

Op 22 April moesten wij, een aantal Nederlanders uit de Charente, naar het werkkamp te Oradour vertrekken; ook de Heer Ch. Schielaar, 55 jaar en de Heer S. Beem, 50 jaar oud. Wij, Nederlanders, waren nimmer ten laste van de Franse Staat geweest. De meesten hadden zelfs nog middelen of kregen van hun familie in Nederland maandelijks een toelage, omdat de ondersteuning in Frankrijk volstrekt onvoldoende was om te leven. Tòch moesten wij naar de werkkampen. Ik schreef hierover een brief aan den Praefect van het Departement de la Haute-Vienne te Limoges, die mij prompt antwoordde, dat hij er niets aan kon veranderen. Bovengenoemde Heren protesteerden wegens hun leeftijd, eveneens met negatief resultaat. Dit klopte dus niet met wat diezelfde praefectuur in de kranten en per aanplakbrief had bekend gemaakt.

Te Oradour aangekomen, werden wij al dadelijk verkwikt door een prachtige vertoning. Op het marktplein stonden een paar honderd mannen, natuurlijk onder bewaking van surveillanten. In het midden van het plein werd het hoofdhaar van een groot aantal mannen kaal geschoren. Reden: zij waren te laat op het appèl verschenen! Wij moesten al dadelijk onze ravitailleringskaarten met bijbehorende tickets (bons) afgeven, want van nu af aan waren wij geen mensen meer, maar nummers. De kampleiding zou voor onze voeding zorgen. Wij werden ondergebracht in een koeienstal en moesten op de grond en sommigen in de ruiven trachten te slapen.

's Avonds kregen wij witte bonensoep met een stukje brood (grijze, harde stopverf). Geen licht, geen stoel, bank of tafel, noch water noch W.C. Kan men zulk een luxe trouwens verwachten in een koeienstal? Dus dit was het werkkamp, waar wij ons voor Frankrijk nuttig moesten maken en een vak moesten leren? U kunt zich de gemoedstoestand wel indenken van die mensen, die als Geallieerden in Frankrijk kwamen en nu hun vrouwen en kinderen moesten achterlaten om op deze mens-onwaardige wijze te worden behandeld.

Zaterdag 25 April om 5 uur des morgens appèl en vertrek onder bewaking naar het kamp Soudeilles (Corrèze) en kwamen wij daar om 19.30 uur des avonds aan. Nooit zal ik de indruk vergeten, die de aanblik van dat kamp op ons maakte. Vroeger had ik een film gezien met galeiboeven en ander gespuis, verworpelingen van de maatschappij. Diezelfde typen deden zich toen in levenden lijve aan onze ogen voor: ongure gezichten, ongeschoren, in lompen gehuld, sommigen met hun blote knieën door hun gescheurde broekspijpen, de meesten op klompen, op het hoofd de Baskische muts, groot model, vies en vet; zij kwamen op ons toe en lachten, trokken ons aan onze kleren. Ik dacht in een gekkenhuis te zijn beland. Later ontdekte ik in velen hunner mensen van beschaving en ontwikkeling: twee advocaten, twee dokters, een ingenieur in de chemie, een fabrikant van regenjassen uit Luxemburg, een operazanger; deze mensen waren meest Polen en Tsjechen.

Zó sliepen we.

Wij sliepen in houten barakken onder en boven elkaar, als op een schip. Er waren strozakken en dekens. Drie keer per dag appèl. Al die menselijke wrakken kwamen dan aangehold. Luitenant Jung commandeerde: Garde à vous! (geeft acht!) A droite.. droit! En avant...... marche! Compagnie...... halte! Serrez les rangs! Toen werd die mooie Franse vlag gehesen, waaraan n.b. één kleur ontbrak. Iedereen stond in het gelid. De kapitein, de luitenant en de dokter salueerden.

Na deze indrukwekkende ceremonie, waarbij door Frankrijk verdrukte vreemdelingen, de Franse vlag de eer moesten bewijzen, werd met het voor Frankrijk nuttige werk begonnen.

De broodbons verdwenen.

In het nabijzijnde bos, ongeveer een uur te voet, moest ieder een takkenbos halen. Dit geschiedde twee keer per dag. Dus vier uren lopen voor twee takkenbossen. Anderen moesten graven, hout zagen en andere werkjes verrichten. Om 12 uur kregen wij eten: één schep waterige kool of wortelen (de klassie „quart"). Als de kok een sigaret kreeg of een vinger tabak, kreeg men wat meer. Voor ons was er echter geen brood! Men zeide: „Wij hebben u broodbons niet ontvangen". Nu, wij hadden alles in Oradour afgegeven, waar alles ook gecontroleerd werd.

Op verzoek van mijn land- en lotgenoten ging ik naar den kapitein, wien ik mededeelde, dat wij geen brood hadden gekregen. Ik verzocht hem naar Oradour te telefoneren om te informeren of daar de bons niet waren achtergebleven. Resultaat: Ik werd bijna zijn kantoortje uitgegooid!

Is het nodig te vragen wie onze broodbons had gestolen? Waarom wij nimmer suiker of boter kregen, waarvoor wij ook bonnen hadden ingeleverd? Wat verdiensten betreft, hierover werd nooit gerept en hebben wij ook nimmer iets ontvangen!

Op 30 April werden wij in vrachtauto's geladen, waarin wij moesten staan en werden wij in vliegende vaart, een rit, die ongeveer 2 uur duurde, naar Neuvic d'Ussel gebracht en werden „uitgeladen" voor het Détachement de Baratout", waar 40 man die avond aankwamen.

Die morgen, vóór ons vertrek, kwam de Heer Balsem ons bezoeken, de directeur van het Nederlands Centrum in de Charente en bracht voor ieder van ons 50 frank mede (ƒ 2.00)! Dit was zeker een nobele daad, want de ondersteuning van de mannen, die in de kampen waren opgeroepen, was ingetrokken, omdat zij toch verdienden. Dat zij inderdaad niets verdienden, wisten de Nederlandse autoriteiten zeer goed, ook dat de achtergebleven vrouwen al het mogelijke deden om hun echtgenoten in de kampen pakjes te sturen met levensmiddelen, die niet dan met grote moeite te krijgen waren en waarvoor men soms uren moest lopen en hoge prijzen betalen. De kosten van levensonderhoud waren aanmerkelijk gestegen, wij kregen minder!

Het Détachement de Baratout ligt temidden der bossen, 5 km. van Palisse, 8 km. van St. Angel en 9 km. van Neuvic. Wij werden onder- of liever boven gebracht in een oud huisje, vroeger café geweest, nu als paardenstal ingericht. Beneden stonden de paarden, muildieren. Wij moesten een wankele vermolmde ladder opklimmen om op de zolder te komen, waar wij gehuisvest werden. Ongeveer 20 man lagen daar Nederlanders en Polen. Beneden sliepen enige Spanjaarden. Weer geen licht, geen bed, geen water en geen W.C. 500 Meter verder bevond zich een waterput, welke dienst deed voor de keuken en als wasgelegenheid der mannen. Eten werd staande verorberd of zittende buiten op de grond, vaak in regen en wind. Elke dag werd reikhalzend uitgezien naar den „vaguemestre", die de post uitdeelde. Welk een vreugde een brief van thuis te ontvangen en wat een feest als er een pakje kwam met een stuk brood, een paar koekjes, een stuk worst of eieren! En dan de sigaretten of wat tabak! Als ze tenminste niet onderweg gestolen waren.

Het vellen der bomen.

Op Zondag 2 Mei kwamen de kapitein en de dokter beiden te paard op ons detachement aan. De kapitein hield een toespraak, waarbij hij ons mededeelde, dat te beginnen met de volgende dag wij allen in de bossen moesten gaan bomen vellen. Wij zouden dan in ploegen van drie man moeten gaan werken. Na veertien dagen zou ieder onzer tenminste één stère hout per dag moeten maken en opgesteld tussen piketten afleveren. Wij moesten dus de bomen vellen, op lengten van één meter zagen, alle takken er af slaan of zagen, en ze daarna in kubieke meters netjes stapelen en steun door piketten. De bomen moesten natuurlijk zo mogelijk vlak aan de grond worden geveld. De kapitein hoopte, dat de „Palestiniens" goed hun best zouden doen. Als wij 1 stère per dag zouden kunnen leveren,, verdienden wij juist onze kost en huisvesting(!) Niemand echter van ons heeft het ooit zover kunnen brengen.

Er waren o.a. diamanthandelaren, klein en tenger zoals Mijnheer Aberbach uit Antwerpen, een schoenwinkelier, een fotograaf, een reiziger in manufacturen, kleermakers, kantoorbedienden, een musicus, enz., allemaal mensen, meest van geringe lichaamskracht en totaal onbedreven in dat edele houthakkersvak. De lust werd nog veel verminderd door het feit, dat wij wisten, dat al dat hout naar Duitsland ging! Wij brachten het tot 1 stère per dag met zijn drieën. Dus een derde van hetgeen wij tenminste zouden moeten leveren. Gelukkig moesten wij geen geld bijbetalen en heeft men dat ons blijkbaar kwijtgescholden.

Op 13 Mei 1942 ontving ik van mijn vrouw een brief, waarin zij mij mededeelde moeite te hebben gedaan voor mij ook allocatie te krijgen, daar het leven nu toch dubbel duur is geworden en het toch onbillijk is mijn uitkering in te trekken! Doch de Heren Dr. Sevenster en Ch. Balsem vonden 20 frank per dag genoeg voor ons tweeën om te eten, huur te betalen en mij pakjes te sturen! Een enkel pakje kostte inclusief porto soms 60 tot 80 frank! Dat veel mannen de kampen ingestuurd werden, was dus een voordeeltje voor de Nederlandse autoriteiten in Frankrijk.

Ik wil thans niet verder vertellen van ons leven in andere kampen.

In sommige kampen waren enkele behoorlijke, menselijke surveillanten, doch de meesten waren jongens uitgezocht door Vichy, „collaborateurs", medewerkers, dus nazies. In het kamp van Mazamet (Tarn) moesten wij een weg in het gebergte graven met op elke 25 meter een surveillant. Tòch werd daar „de lijn getrokken". Het eten was er miserabel en de arbeid zeer zwaar. Wij sliepen in het dal in een oude molen.

Maar nergens hebben wij iets verdiend!

Verhoogde steun.

Tegelijk met de datum, dat vele Nederlanders in de kampen gingen, werd ook aan diegenen, die niet moesten gaan en in andere departementen woonden, de steun ingehouden en niet uitbetaald. De Weledele Zeergeleerde Heer Dr. Sevenster, te Vichy, zeide: „Gaan jullie maar werken!" Dr. Sevenster was voorheen Consul-Generaal der Nederlanden te Parijs, later aan het hoofd van de Association de Secours aux Réfugiés Néerlandais, te Vichy.

Nu dient gezegd, dat wij allen identiteitskaarten hadden, waarop met grote letters vermeld stond „Non Travailleur". Niet werker. en dit om de eenvoudige reden, dat vreemdelingen niet mochten werken. Later werd toegestaan, dat zij bij de boeren gingen werken, het werd zelfs op prijs gesteld.

Ik heb ook eens een dag bij een boer gewerkt, maar ik geloof, dat het maar enkelen zijn, die dat kunnen. Het is ongelofelijk zwaar werk en onmogelijk te volbrengen door mensen op zekere leeftijd, die nimmer lichamelijke arbeid verricht hebben. Bovendien is het boerenbedrijf een seizoenarbeid en was er dus voor de mensen, al waren zij ook van goede wil, geen werk!

Als er geld beschikbaar was voor verhoogde steun, waarom is die steun dan verlaagd? Waar is het geld dan gebleven?

Hoe er in Frankrijk met het geld voor de vluchtelingen werd „omgesprongen" en op welke wijze wij door de Nederlandse machthebbers werden behandeld, heb ik in mijn mémoires opgetekend.

Medewerking van de Franse Regering voor het verlaten van Frankrijk.

In die tijd verkochten de meeste Fransen „hun ziel en zaligheid" voor geld. Voor veel geld kon men bij de boeren soms eieren kopen, of een kip. Voor geld gaven zij u soms bonnetjes voor kaas of boter (die er meestal toch niet was). Voor grote sommen verschaften zij valse identiteitspapieren en kostte zo'n papier 2000 à 3000 frank. Ook bleek het, dat zelfs een Nederlander aan deze mooie hulp mededeed ten koste van zijn landgenoten!

Dan moest de „passeur" de man, die mensen over de grens hielp, nog grotere sommen hebben. Deze vluchtelingen, die dus voor de tweede keer hun zaakjes in de steek moesten laten, werden dus weer flink geplukt, maar zij mochten toch geen geld uit Frankrijk nemen, dus zij die het hadden, wilden graag dat offer brengen. De enige angst was, gepakt te worden. Nimmer echter was er sprake van spontane hulp voor niets! Natuurlijk beschikte lang niet iedereen over veel geld en dit is dan ook wel de hoofdoorzaak, dat de meesten niet naar Zwitserland konden vluchten, of naar Spanje. Zij zijn nog in dat mooie gastvrije land om misschien gedeporteerd te worden. De Nederlandse autoriteiten hadden al reeds lang geen invloed meer.

De Franse regering heeft nimmer medewerking verleend de vluchtelingen het land te doen verlaten, wel integendeel. Zij verstrekten geen „visas de sortie" (uitreis visa) aan personen tussen 18 en 60 jaar. Dit met het oog op de verplichte arbeidsdienst voor Duitsland.

Zo konden de Heer en Mevrouw K. in October 1942 het land niet verlaten, tezamen met hun kinderen, omdat zij geen uitreisvisum in hun paspoort hadden, hoewel zij in het bezit waren van een visum voor Spanje! De Heer K. was toen 62 jaar. Talrijke telegrammen en smeekbeden aan de Franse en Nederlandse autoriteiten te Vichy gericht, mochten niet baten!

Zij zagen tenslotte hun kinderen vertrekken en moesten alleen achterblijven. Ik heb slechts de voorletter hunner namen vermeld, daar hun kinderen op het ogenblik te Curaçao verblijven.

Ph. van Leeuwen.

Journalistiek Leven in Curaçao.

50.

DE ANDERE EILANDEN EN DE OMGEVING.

Reeds werd opgemerkt, dat Aruba een eigen dagblad heeft sedert 1938. Geen der andere eilanden heeft zulks. Voor hun nieuwsvoorziening zijn deze eilanden geheel en al aangewezen op de Curaçaose dagbladen, die naar Bonaire eenmaal per week en naar de Bovenwindse eilanden met onregelmatige tussenpozen kunnen worden gestuurd. Aruba, dat een belangrijke post is voor de Curaçaose dagbladen, krijgt deze dagelijks per vliegtuig toegestuurd, zodat de intekenaren op Aruba en Curaçao hun krant ongeveer gelijktijdig ontvangen.

Over het algemeen kan men dus opmerken, dat afgezien van de verdiensten van de Aruba Post, het eiland Curaçao ook de andere eilanden bedient. De meeste dag- en nieuwsbladen hebben op deze eilanden eigen berichtgevers, die evenwel geen van allen journalist zijn, doch in hun vrije tijd de berichten verzamelen en opzenden. In zeldzame gevallen stuurt de redactie van een dagblad wel eens een verslaggever naar een ander eiland toe.

Tevens dient vermeld te worden, dat de Beurs- en Nieuwsberichten ook aantal intekenaren in Venezuela heeft onder de Nederlanders die daar voor de olie werken. Dagblad Amigoe di Curaçao daarentegen heeft er weer meer in het broederstaatsdeel Suriname, waar men eerst in 1943 zijn eerste dagblad „Het Nieuws" heeft gekregen en het voordien met tweemaal per week verschijnende nieuwsbladen — overigens voortreffelijk geredigeerd en gepubliceerd met wonderbaarlijke hindernissen: in 1943 kwam er voor het eerst een linotype in Suriname, voordien ging alles met de hand — moest stellen.

De verzending geschiedt eenmaal per week per vliegpost (voor buitenlandse lezers diene ter oriëntatie dat voor de oorlog een bootreis van Curaçao naar Paramaribo 10 dagen duurde, men vergist zich wel eens in de afstand). Alle bladen besteden vanzelfsprekend een groeiende aandacht aan deze gebieden, alsmede aan de Middel-Amerikaanse en Caraïbische landen.

GOUVERNEMENTS-PERSDIENST EN CENSUUR.

Onvolledig bij een behandeling van de totstandkoming van de dagbladpers in Curaçao zou het zijn de wording van de Gouvernementspersdienst te verzwijgen, die ofschoon naast de dag- en nieuwsbladpers staande, toch een plaats in de journalistieke wereld van ons staatsdeel is gaan innemen, vooral omdat mede dank zij hem de kloof, die gelijk vooral uit hoofdstuk VI wel blijkt historisch geslagen werd tussen overheid en Pers, is overbrugd.

De Gouvernementspersdienst werd opgericht op 24 Juni 1940, ruim een maand nadat Europees Nederland overweldigd was. Zijn oprichting werd mogelijk gemaakt, doordat een Nederlands Journalist, Meester Eduard Maurits Elias, die de Haagsche Post publiceerde, die aanvankelijk in verband met de Wereldtentoonstelling te New York in de Vereenigde Staten was na haar sluiting op een reis in Mexico door den oorlog werd overvallen, heil zocht op het naast bij zijnde Nederlandse grondgebied. Daar de toenmalige Procureur-generaal Meester Thys van der Laan, een studievriend van genoemden Elias, juist doende was binnen het kader der oorlogsmaatregelen een censor te zoeken voor dit onheilsinstituut, kreeg Elias deze betrekking, welke gecombineerd werd met die van Hoofd van de Gouvernementspersdienst. Deze tak van dienst ressorteerde onder de rijksregering te Londen en zou samen werken met de in Londen werkende Regerings - Voorlichtingsdienst (onder leiding van Adriaan Pelt, voor de oorlog Volkenbondsjournalist), de in Suriname op te richten Gouvernementspersdienst (eerst onder J. H. Boas van de Maasbode, na Januari 1943 onder Joh. van de Walle van de Beurs- en Nieuwsberichten), de in Batavia opgerichte Regerings-publiciteitsdienst onder J. Ritman van het Bataviasch Nieuwsblad en de in New York en Australië op te richten Inlichtingenkantoren die in iets losser verband met de regering stonden.

De overheidsinstanties besloten voorts om de Nederlandse berichten, welke door het Persagentschap Aneta rondgeseind werden, door middel van de Gouvernementspersdiensten te laten distribueren, met dien verstande, dat opneming ervan niet verplicht was.

Door de verbreking van het contact met het moederland gingen de bladen zich meer op buitenlandse radio-stations concentreren, zodat er vrijwel geen Nederlands nieuws in de Pers verscheen. Te laat deed toen de Overheid, wat zij, zoals hiervoor werd opgemerkt, al veel eerder had moeten doen, de niet voldoende kapitaalkrachtige kranten helpen door verstrekking van Nederlands nieuws, een nationaal belang van de eerste orde De kranten hebben deze geste van de eerste dag af op zulk een hoge prijs gesteld, dat het vrijwel niet is voorgekomen, dat berichten niet werden opgenomen. Deze daad van het Curaçaose gouvernement was de eerste peiler van de brug, die eerlang geslagen zou worden over de kloof, die gouvernement en Pers van Curaçao zo lang gescheiden had gehouden.

De taak van de Gouvernementspersdienst.

De taak van de Gouvernementspersdienst, die door de bladen aanvankelijk slechts schuchter aanvaard werd, was als volgt samen te vatten:

1) **Propaganda**

Naar binnen. Daarbij bedient de Gouvernementspersdienst zich van de plaatselijke Pers en radio, distribueert hij brochures. De berichtendienst van Aneta, voorlichting over wat in de bezette gebieden van Europa en later ook van Indië gebeurde, viel hier onder.

Naar buiten, waarbij de bedoeling voorzit feiten en geen tendentieuze commentaren te geven. In het kort dus: bekendmaking van de Nederlandse gebieden en hun cultuur, economie enz. in den vreemde.

2) **Censuur.**

Norm hiervan was, dat niets in de krant mocht wat naar de mening des censors **a)** beledigend was voor bepaalde volksgroepen teneinde voortwoekering van de splijtzwam te voorkomen, **b)** niets over militaire en maritieme aangelegenheden, **c)** niets wat aan met ons Koninkrijk geallieerde landen onwelgevallig zou kunnen zijn.

Wordt vervolgd.